



Stichting Geschiedschrijving Nederweert

secretariaat: Kreijel 4, 6035 SG OSP
bankrelatie: RABO-bank Nederweert rek.nr. 1355.22.471
www.nederweertsverleden.nl contact@nederweertsverleden.nl @SGNederweert

Nieuwsbrief

Activiteitenoverzicht 2019

Inleiding

De Stichting Geschiedschrijving Nederweert (SGN) is binnen de historiebeoefening in Nederweert een zeer actieve organisatie. Zij stelt zich ten doel het stimuleren en uitdragen van de belangstelling voor heemkunde, cultuur- en streekgeschiedenis van Nederweert onder een breed geïnteresseerd publiek. In dit jaarverslag kunt u kennis nemen van alle activiteiten en resultaten uit 2019.

Publieksbereik

De SGN kijkt wederom terug op een productief en succesvol jaar. Door de inzet van moderne media (website, sociale media en de 'cloud'), meer traditionele instrumenten als boeken en een krantenrubriek, maar ook maatwerk voor scholieren, werd het spreekwoordelijke publieksbereik van 8-88 ruimschoots gehaald. Via diverse kanalen werden in 2019 weer duizenden mensen direct en indirect bereikt met informatie over de rijke geschiedenis van Nederweert. Daarmee ook maatschappelijke betrokkenheid en draagvlak kwekend.

Vernieuwend en herkenbaar

De SGN probeert zich te onderscheiden van de meer traditionele organisaties op het gebied van heemkunde. Zij doet dat door een steeds vernieuwend aanbod van populair-historisch aansprekend aanbod. Voor Nederweert en de Nederweertenaren relevant en herkenbare thematiek. Alles op basis van eigen onderzoek en met aandacht voor het creëren van een groot publieksbereik. Daardoor draagvlak scheppend voor monumentenzorg en erfgoedbelangstelling, en het leggen van verbindingen in de samenleving.

In dit activiteitenoverzicht 2019 worden achtereenvolgens de informatieservice, collectievorming, social media, publicaties, presentaties en excursies, jeugdeducatie en overige projecten beschreven.

Informatieservice

Genealogische vraag- en antwoordservice

Het gehele jaar door werden via de facebookpagina van SGN (of via e-mail) allerhande vragen van stamboomonderzoekers beantwoord. Vaak konden de vragen op basis van de eigen documentatieverzameling van de SGN worden beantwoord of door een van de vele andere leden van de facebookgroep.

Meer info: <https://www.facebook.com/groups/2101177340115184/>

Vraag- en antwoordgroep van Nederweerts Verleden

Opmerking plaatsen als Nederweerts Verleden

Siem Peters
Visuele verhalenverteller · 12 januari om 10:19

Inkel Toos van Siem (staandj, tweede van rechts) kan ich thoesbringe op dees foto.
Locatie is onbekindj (Braosheuf?), jaortal idem dito.
Lieektj op un trouweri-j, broedspar inne midde vanne foto. Weem wetj mier?

Jij en 18 anderen · 10 opmerkingen

Leuk · Opmerking plaatsen · Delen

Nog 3 opmerkingen weergeven

Toos Baetsen Bijna zeker voor hun woning bij sluis 13 (het gebouw rechts op de foto).. Toen winkel/café, later "Het witte paard". Zie metselwerk onder de dakrand op beide foto's. Over de boerderij ernaast is mij niets bekend.

Historische informatieservice

Velen wisten hun weg te vinden naar SGN voor historische informatie over hun huis of boerderij. Dankzij een uitgebreide database van gegevens en foto's is het mogelijk om in een mum van tijd de bewoningsgeschiedenis van vele panden en boerderijen in Nederweert op een presenteerblaadje aan te reiken. In 2019 werd een kleine honderd maal van deze veelgevraagde gratis service gebruik gemaakt.

Monumentenlijst

De voorzitter van de SGN, Alfons Bruekers, is tevens voorzitter van de gemeentelijke erfgoedcommissie. Het belangrijkste dossier in 2019 was de uitvoering van het

restaurantplan van de St. Lambertustoren van Nederweert waarbij regelmatig op verzoek van het gemeentebestuur advies werd verleend.

Archeologische advisering

Ook in 2019 deden verschillende landelijke archeologische adviesburo's weer een beroep op SGN voor het verkrijgen van cultuurhistorische en archeologische informatie ten behoeve van bouw- en herinrichtingsprojecten in de gemeente Nederweert. Daarnaast worden de adviesburo's steeds vaker doorverwezen naar de digitale media van de SGN, zodat zij daar zelf hun informatie kunnen vinden.

Filmcollectie

Op de facebookpagina bevindt zich een uitgebreide collectie historisch filmmateriaal uit en over de periode 1940-1985 waar regelmatig aanvullingen op worden gemaakt. Zo is er uniek materiaal over Nederweert tijdens de Tweede Wereldoorlog te zien. Met name in het herdenkingsjaar van 75 jaar Bevrijding Nederland trok dit materiaal veel belangstelling. Ook is er een discussiegroep voor leden waarin vragen op het gebied van historie, heemkunde, stamboomkunde of cultuur kunnen worden geplaatst.

Nederweert in de jaren veertig

5 video's · Bijgewerkt op 19 uur geleden

Afspeellijst bewerken ▾ ▶ Alles afspelen


 <p>Duitse bezetters vluchten uit Nederweert op 21 september 1944 865 weergaven · 4 april 2018</p>	 <p>Max Noach, joodse onderduiker in Nederweert 753 weergaven · 15 februari 2018</p>	 <p>De bevrijding van Nederweert in 1944 3,9 d. weergaven · 4 februari 2018</p>	 <p>Nederweert in de oorlog 1941/1942 180 weergaven · 7 februari 2018</p>
---	---	---	--

Nederweert in de jaren vijftig

12 video's · Bijgewerkt op 10 uur geleden

Een film van Leo Koppens, uitgegeven door de Stichting Geschiedschrijving Nederweert in 2004. Ingedeeld in twaalf thema's.

Afspeellijst bewerken ▾ ▶ Alles afspelen

 <p>De jaren vijftig. Deel 1: introductie 76 weergaven · 9 februari 2018</p>	 <p>De jaren vijftig. Deel 2: De Peel 79 weergaven · 9 februari 2018</p>	 <p>De jaren vijftig. Deel 3: Het landschap 56 weergaven · 9 februari 2018</p>	 <p>De jaren vijftig. Deel 4: Boerderij 50 weergaven · 9 februari 2018</p>
---	---	--	---

[Meer weergeven](#)

Collectievorming

Historisch documentatie-archief

De documentatiecollectie van SGN kreeg in 2019 weer een aantal nieuwe aanwinsten en aanvullingen op eerdere schenkingen. Diverse maatschappelijke en religieuze organisaties, bedrijven maar ook vele particulieren stonden archiefmateriaal af aan de stichting, zoals de EHBO-vereniging Nederweert (omvang vier strekkende meter archief). Dit alles wordt door de stichting geïnventariseerd, gerubriceerd, geconserveerd en bewaard. SGN gebruikt deze collectie voor onderzoek, studie en populaire publicaties over Nederweerder geschiedenis en heemkunde.

Ook in 2019 werd de digitale archiefinventaris van de stichting geheel up to date gemaakt. Het archief groeide in 2019 tot een omvang van 95 strekkende meter (in 2018: 88 meter). Voor de overdracht van enkele grotere collecties lopen acquisitie-gesprekken.

Foto-en filmarchief

Een aantal oude fotonegatieven uit de oorlogsperiode uit de collectie van kapelaan Janssens (periode 1940-1950) werd gedigitaliseerd. Verder werd een bijzondere collectie negatieven over Nederweert tijdens de mobilisatieperiode in 1939 verworven.



Bidprentjesarchief

De collectie bid- en devotieprentjes van overledenen uit de regio in de periode 1850-2015 groeide in lichte mate tot naar schatting iets meer dan 11.000 stuks. Door ontubbeling en ontzaming was de groei minder dan vorige jaren. Diverse particulieren, waaronder enkele zeer trouwe gevers, weten inmiddels hun weg naar de SGN te vinden met vaak kleine maar soms ook grote hoeveelheden prentjes. De vrijwilligers die in 2014 zijn begonnen met het alfabetiseren en ontubbelen van de prentjes maakten wederom voortgang. Inmiddels is ook een start gemaakt met het invoeren van de gesorteerde prentjes in een Acces-database.

Regelmatig wordt een beroep gedaan op de beheerder van de collectie door mensen die op zoek zijn naar een bepaald bidprentje van deze of gene.

Van de medewerkers van het gemeente-archief Weert (dhr. Schlenger) worden met regelmaat dubbele prentjes uit die collectie verkregen.

Op 14 juli 2019 overleed Christ Breukers. Hij was een zeer gewaardeerd medewerkers van de SGN. Hij was betrokken bij de opbouw van de collectie overlijdensprentjes en voorzag deze met regelmaat van nieuwe aanwinsten. Met het toevoegen van zijn eigen bidprentje herinneren we ons zijn laatste bijdrage aan ons werk.

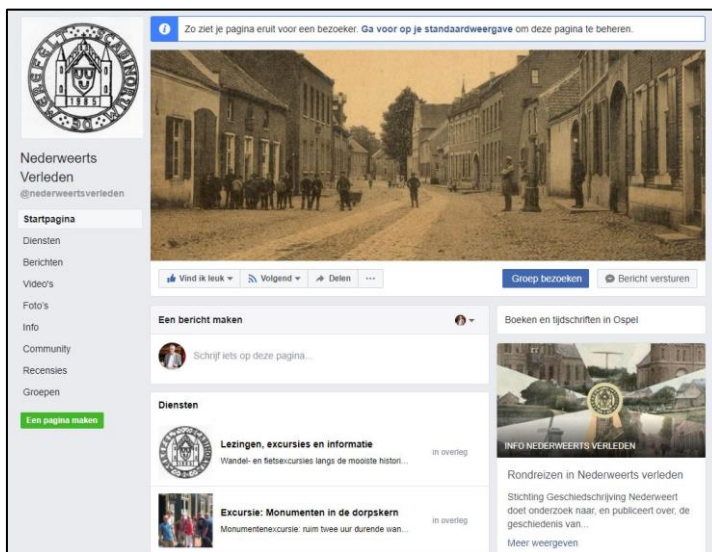
Social media

Weblog, facebook, twitter

De SGN is volop actief op de sociale media. Het weblog, waarop de periodieke afleveringen van de column Nederweerts Verleden worden gepubliceerd, wordt veelvuldig gelezen. En kent een internationaal lezerspubliek (met name emigranten natuurlijk). De Facebookpagina werd vernieuwd aan aangevuld.

weblog: <http://nederweertsverleden.wordpress.com/>

facebookpagina: <https://www.facebook.com/nederweertsverleden>



Website

Sinds 2007 heeft de SGN een eigen website die drie doelen heeft : op de eerste plaats is het de 'etalage' voor de verkoop van boekuitgaven. Op de tweede plaats is het de plek om een scala aan genealogische archiefbronnen voor het geïnteresseerde publiek te ontsluiten. De vraag- en antwoordservice op de website is afgebouwd en verplaatst naar een facebookpagina. Die biedt de mogelijkheid om ook andere belangstellenden mee te laten discussiëren. Het aantal bezoeken aan de website neemt daarmee ook af. Media als twitter, LinkedIn en Facebook zijn duidelijk aan populariteit aan het winnen.

Via de website Nederweert24 (N24) publiceert de SGN regelmatig berichten over haar activiteiten en afleveringen uit de rubriek Nederweerts Verleden.

Meer info: <http://www.nederweertsverleden.nl/>

Publicaties

Zowel in papieren als digitale vorm verschenen in 2018 weer de nodige publicaties over Nederweerts Verleden.

Rubriek in Weekblad voor Nederweert

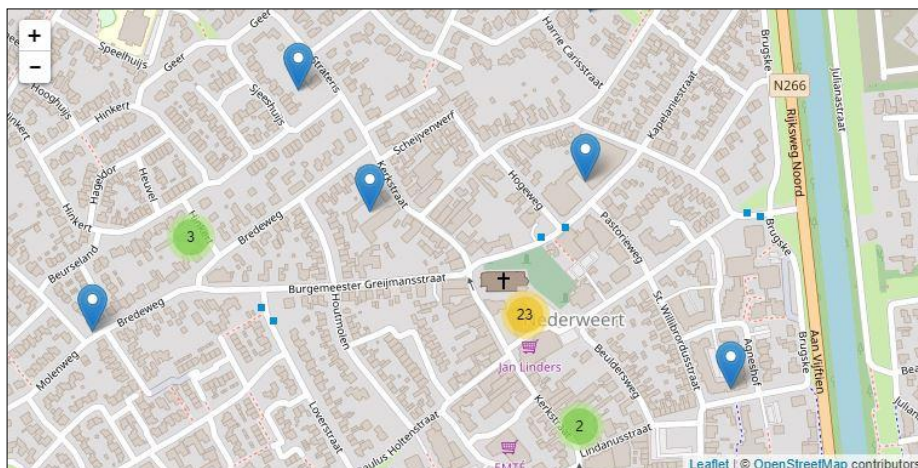
In de rubriek “Nederweerts Verleden” in het Weekblad voor Nederweert verscheen in 2019 de 129^e aflevering van deze veelgelezen rubriek. Dezelfde artikelenreeks verschijnt tevens in enkele digitale nieuwsmedia zoals Nederweert24.



The image shows the cover of the 125th issue of the magazine 'Nederweerts Verleden'. At the top left is a circular logo with a building and the year 1983. The title 'NEDERWEERTS VERLEDEN' is in large, bold, serif letters. Below it, the text reads 'Stichting Geschiedschrijving Nederweert' and 'www.nederweertsverleden.nl contact@nederweertsverleden.nl'. The issue title is 'Aflevering 125 Beeld en geluid'. The main text describes the first television sets in the area, mentioning Sja Kessels and the firm Kessels. A small photograph shows a group of people in historical costumes.

Archeologische en bouwhistorische artikelen

In 2019 publiceerde SGN in samenwerking met de Stichting Regionaal Archeologisch Bodemonderzoek STRABO weer enkele nieuwe publicaties over archeologische en bouwhistorisch onderzoek in de gemeente Nederweert. In alle gevallen betreft het oudere en nog niet eerder gepubliceerde archeologische waarnemingen, zogenaamde ‘cold cases’. In coöperatie met de Koninklijke Academie voor Wetenschappen (KNAW) zijn deze publicaties nu gepubliceerd. Via een digitale kaart met ‘punaises’ zijn alle artikelen gekoppeld aan geografische locaties op de kaart van Nederweert. Door in te zoomen en dan op een punaise te klikken kan de bijbehorende publicatie worden geraadpleegd.



Door deze groep artikelen is de beschikbaarheid van gegevens over de Nederweerte historie in grote mate verruimd. Voor 2020 worden weer tal van nieuwe toevoegingen voorzien. Belangstellenden kunnen de digitale kaart en publicaties raadplegen via:

<https://easy.dans.knaw.nl/>

Digitaal magazine 'Nederweerts Verleden'

Om aan de toenemende vraag naar informatie over de Nederweeter historie te voorzien, werden ook in 2019 weer grote vorderingen gemaakt met het publiceren van historische en archeologische artikelen en publicaties in de cloud (zoals dat heet). In 2019 werden weer nieuwe publicaties via de cloud toegankelijk gemaakt. Het totaal aantal kwam op 149 stuks. Dit digitale magazine kent inmiddels 210 (gratis) geabonneerde lezers, een groei van ongeveer 100 ten opzichte van 2018. Vanuit deze website kunnen de artikelen bekeken en eventueel gedownload worden. Het aantal downloads overschreed in 2019 de 9000.

Zie: <https://independent.academia.edu/AlfonsBruekers>

Rapportage bouwhistorisch onderzoek Nederweert-Lambertushof Oude School (2001)



ALFONS BRUEKERS

STRABO | Stichting Regionaal Archeologisch BodemOnderzoek

Ospel 2018

Presentaties en excursies

Met regelmaat verzorgt de SGN diverse rondleidingen, wandel- en fietsexcursies voor heemkundig geïnteresseerden, verenigingen, familiereünies en andersoortige gelegenheden en groepen

De traditionele monumentenrondleiding door de kern van Nederweert worden elk jaar uitgebreid met diverse andere arrangementen. De lijst van door de SGN georganiseerde excursies door Nederweert bestaat nu uit:

- Monumentenexcursie: ruim twee uur durende wandeltocht door de kern van Nederweert.
- De Tweede Wereldoorlog: fietstocht met uitleg langs alle bekende en onbekende relictten uit de woelige oorlogsgeschiedenis van Nederweert.
- Ontdek Schoor, Roeven en Kraan: fietstocht met bezoek aan plekken van cultuurhistorische betekenis in de zuidelijke buurtschappen van Nederweert. Met inbegrip van Eind en de Mildert.
- Pelgrimages en heilige huisjes: wandeltocht langs de historische plekken in Nederweert die te maken hebben met bedevaarten en pelgrimages.
- Branden en calamiteiten: wandelexcursie langs de locaties in Nederweert die van betekenis zijn voor de geschiedenis van de brandweer.
- Vluchtelingenroute: wandelexcursie langs locaties waar vanaf de late middeleeuwen tot in de Ite WO vluchtelingen van allerhande pluimage zich verborgen hielden.

Daarnaast zijn de volgende lezingen en presentaties beschikbaar:

- Kievit, Lage Kuilen en Wetering: presentatie met als thema de landschappelijke en cultuurhistorische ontwikkeling van het noorden van de gemeente Nederweert.
- Vrouwen in de (mantel-)zorg: lezing over de rol van de Nederweertse dames in de zorg voor de medemens.
- De geschiedenis van de St. Lambertustoren: presentatie in het kader van de aanstaande restauratie.
- Vrouwenemancipatie in Nederweert: een eeuwenlange geschiedenis.
- De Broederschap van Onze Lieve Vrouw. Geloof, dood en seksuele moraal in zeventiende-eeuws Nederweert.
- Op de grenzen van het grafelijk gezag. Spanningen tussen Weert en Nederweert door de eeuwen heen.
- Nederweert in perspectief. Nederweert gezien door een bril van buitenstaanders.

Monumentenexcursies

Het kwam hiervoor al even aan de orde: de SGN organiseert al enkele jaren in samenwerking met Guulke Eten&Drinken een culinair/historisch wandelarrangement. Daarbij wordt na het versterken van de inwendige mens een ruim twee uur durende rondleiding verzorgd langs de monumenten en historische plekken in de kern van Nederweert. Sinds 2019 zijn daar ook fietsexcursies aan toegevoegd.

De belangstelling voor die Nederweeter rondleidingen blijft onverminderd groot. Voor buurtverenigingen, familiedagen, reünies en vriendengroepen is een 'memory lane' door oud-Nederweert een aantrekkelijk programma gebleken. Niet alleen het bezichtigen van gevels en monumenten, maar vooral ook de geschiedenissen, verhalen en anecdoten daaromheen maken het tot een aantrekkelijke gebeurtenis. Soms ook met een rondleiding op maat, zoals gericht op de geschiedenis van een bepaalde familie of vereniging. Het met andere ogen kijken naar wat in Nederweert bewaard is gebleven, en daar trots op zijn, is een gevoel waar vele deelnemers hun enthousiasme over deelname aan ontlenuen.

Donderdag 17 januari 2019 | Themarondleiding Vluchtelingenwerk

Rondleiding door de oude dorpskern voor medewerkers van de organisatie Vluchtelingenwerk Nederweert. Het was een themarondleiding langs plekken van betekenis voor vluchtelingen. Thema's waren bijvoorbeeld schuilkelders uit de Tweede Wereldoorlog, de kerktoren als middeleeuwse vluchttoren voor de gemeenschap en de gevangenis onder het oude gemeentehuis waar na klopjachten op zigeuners en joden de leider werd opgesloten. En natuurlijk de schuilkerk uit de Franse Tijd.

Zaterdag 6 april 2019 | Contactdag vrijwilligers SKKL

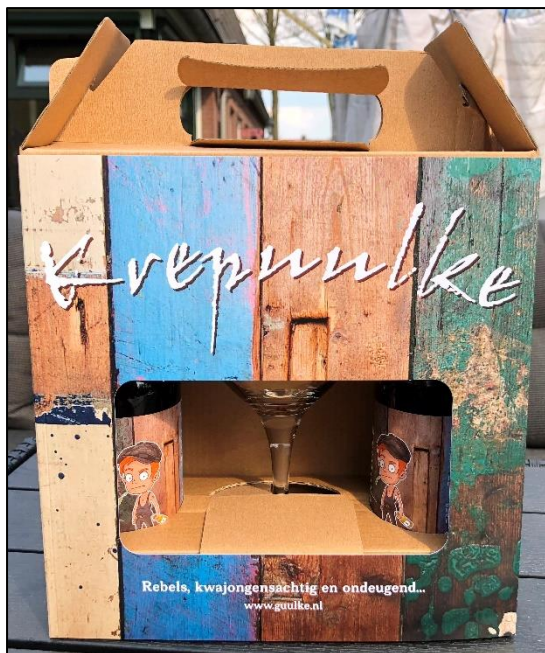
SGN was organisator van de jaarlijkse contactdag voor de vrijwilligers van de Stichting Kruisen en Kapellen (SKKL) in Limburg. Deze werd dit jaar gehouden in het Limburgs Openluchtmuseum Eijnderhoof en werd geopend door deputé Hubert Mackus (voor hem een thuiswedstrijd). Er waren presentaties door Peter Willekens (bestuursvoorzitter van Eijnderhoof), Alfons Bruekers en een zeer bijzondere rondleiding in de St. Gerardus Majellakerk onder leiding van Henk Verheijen.

<https://www.nederweert24.nl/2019/04/07/contactdag-in-eynderhoof-groot-succes-fotos/>



Zondag 7 april 2019 | Krepuulke-bierpresentatie

SGN was betrokken bij het ontwerp de teksten van bieretiket, geschenkverpakking, bierkaart en reclamecampagne van het nieuwe 'Krepuulke'-bier van Guulke Eten&Drinken. Tijdens Koopzondag 'Dag van de Klant', werd het nieuwe tripelbier 'Krepuulke van Guulke' voor het eerst gepresenteerd. Het bier is zowel in losse flesjes als in een fraai vormgegeven kadoverpakking (mét bijbehorende glas) verkrijgbaar. Bij aankoop van een Krepuulke-bierpakket ontvangt men een gratis t-shirt met toepasselijke Krepuulke-opdruk.



Wat is het achterliggende verhaal? *Krepuulke* is het verkleinwoord van *Krepuul*, eigenlijk een oud Nederweerts dialectwoord. Het is afgeleid van het Franse *crapule* dat gespuis of geboefte betekent. Het is een van de vele Franse woorden in de Nederweertse spreektaal. De achttiende eeuw was de tijd waarin dievenbendes (zoals in Zuid-Limburg de Bokkenrijders) en allerhande *krepuul* dat voor galg en rad was opgegroeid, de omgeving van Nederweert onveilig maakte. Het waren groepen van door de maatschappij verstotenen, die zich met hun gezinnen in hutten en holen in de onherbergzame Peel schuil hielden. Onder hen waren ook veel verdrevenen zoals joden en zigeuners, met hun eigen geheimtaal. De schrikbeelden van het criminele *krepuul* zijn gelukkig verdwenen. Maar nu is er *Krepuulke*, een wat onschuldiger klinkende naamsvariant. Lang niet zo gruwelijk crimineel als destijds de bekende boef Jan-Antoon. Maar veel eerder rebels, kwajongensachtig en ondeugend. Net zoals de smaak van dit gruwelijk lekkere Tripelbier.

Vrijdag 17 mei 2019 | Jubilerende Aldenborgh

De SGN was vertegenwoordigd als eregast bij het hoog bezoek voor het jubilerende 80-jarige Geschiedkundig Genootschap de Aldenborgh van het Koninklijk LGOG. Staatssecretaris Mona Keijzers, Europarlementariër Jeroen Lenaers en Limburgs deputé Hubert Mackus speechten tijdens de drukbezochte feestbijeenkomst van deze oude maar springlevende cultuurhistorische organisatie uit Weert. Haar voorzitter Peter Korten ontving in 2018 nog de Europese prijs voor de Burger, voor de Euregionale initiatieven van deze organisatie zoals het project '450 jaar Graaf van Horne'.



Zondag 26 mei 2019 | Krepuulke historische fietstocht

Kennis maken met cultuurhistorie is tegenwoordig gelukkig veel meer dan een kwestie van zaaltje, lezinkje, sprekertje. Het gaat om cultureel ondernemen, over beleven en storytelling, met voeding voor geest en maag. Een leuk voorbeeld was de eerste 'Krepuulke cultuurhistorische fietstocht' in het Limburgse Nederweert. Gezamenlijke lunch vooraf, 25 kilometer fietsen langs veelal onbekende monumenten van prehistorie tot Tweede Wereldoorlog, en na afloop de presentatie van een op de tocht geïnspireerd tripel-bier, 'Krepuulke' genaamd.

'Schoor, Roeven en Kraan komen altijd achteraan'. Zo luidt een oud Nederweeter gezegde. Maar op zondag 26 mei was dat zeker niet het geval en stonden deze buurtschappen in de volle belangstelling. De cultuurhistorische fietsexcursie werd georganiseerd door Guulke Eten & Drinken. Bij aanvang was er voor alle deelnemers een gezamenlijke lunch, waarna de fiets werd gepakt. Op zo'n 20 plekken werd halt gehouden en vertelde excursiegids Alfons Bruekers (van de Stichting Geschiedschrijving Nederweert) interessante wetenswaardigheden over monumenten en landschap. Behalve door Schoor, Roeven en Kraan voerde de tocht ook door Eind, Houtsberg, Mildert en een stukje Swartbroek. Onderwerpen en markante plekken van prehistorie tot de Tweede Wereldoorlog passeerden de revue.

Bij de schaapskooi van de familie Schreurs bij de Philomenahoeve werd een korte picknick gehouden. De tocht eindigde bij de B&B 'Liskes To' in Schoor, waar Dirk en Kitty Wijnker in een historische ambiance gastvrijheid verleenden. Daar werd ook aan alle – inmiddels dorstige – deelnemers aan de fietstocht het 'Krepuulke'-bierpakket met bijbehorend t-shirt uitgereikt.

<https://www.nederweert24.nl/2019/05/26/eerste-krepuulke-fietstocht-groot-succes/>



Zondag 23 juni 2019 | 2500^e deelnemer cultuurhistorische rondleiding

Wat ooit begon als een eenmalig aardigheidje, is inmiddels uitgegroeid tot een echte Nederweeter traditie: de Guulke Cultuurhistorische Rondleidingen door het oude dorps hart van Nederweert. Zondag werd een nieuw deelnemersrecord gebroken en daar werd tijdens de rondleiding even bij stil gestaan. De 2500^e deelnemer aan de rondleiding was mw. Janssen-Sieben. Zij en haar partner kregen uit handen van gids Alfons Bruekers namens Guulke Eten&Drinken een dinerbon voor twee personen uitgereikt. Dat gebeurde in de schaduwrijke tuin van het rijksmonument van Thea Bongers in de Kerkstraat. Beide gelukkigen waren aangenaam verrast met het cadeau. Zij gaven aan dat zo'n rondleiding eigenlijk een aanrader is voor elke Nederweertenaar en een aansporing is om zijn of haar dorp een keer met andere ogen te bekijken. Gids Alfons Bruekers, die deze rondleidingen al zo'n tien jaar verzorgt, was blij met de mijlpaal. *“De belangstelling voor het verleden leeft enorm. Niet alleen voor de stenen en monumenten, maar vooral ook voor de verhalen, anecdoten en gebeurtenissen daaromheen. In heemkunde en streekgeschiedenis geïnteresseerden willen steeds minder in een zaaltje zitten met een koffie koffie naar plaatjes van vroeger kijkend. Dat is natuurlijk ook leuk, maar tegenwoordig is het motto veel meer: verhalen vertellen, erop uit, dingen beleven en verbazen en verwonderen. ‘Storytelling’ met inhoud. En met die aanpak lijkt de Stichting Geschiedschrijving ook een*

gemiddeld veel jonger publiek te bereiken. Die formule blijkt al jarenlang een schot in de roos. Wat mij betreft op naar de 3000^e deelnemer!”.



Juli 2019 | Naamgeving monumenten

Op verzoek van bestuursvoorzitter Peter Willekens van het Limburgs Openluchtmuseum Eijnderhoof werd een onderbouwd voorstel geformuleerd voor de naamgeving van een viertal objecten op het museumterrein. In het voorstel is gezocht naar een combinatie van een cultuurhistorische onderbouwing aan de ene kant en verbindende waardetoevoeging aan het storytelling-concept van het museum aan de andere kant. Het concrete voorstel voor de vier objecten luidt: *'Het Speelhuijs'* voor de kiosk, *'De Locht'* voor het entreegebied, *'De Kamp'*, *'de Heerdgang'*, *'de Groos'*, *'de Hooves'* en *'de Vlasroot'* voor de omgeving van de peelboerderij en tenslotte *'De Gaffel'* voor het ambachtengebouw. Het museumbestuur heeft in haar vergadering van 19 juli alle voorstellen unaniem overgenomen.



Zondag 18 augustus 2019 | 150-jarig bestaan molen Ospel

Buiten regende het pijpenstelen, maar binnen in molen De Korenbloem in Ospel was het sfeervol en droog. Daar werd stilgestaan bij het 150-jarig bestaan van deze beltmolen. Ooit telde Nederweert 13 windmolens, nu zijn er nog drie. *'Acting'* burgemeester wethouder

Frank Voss (de vorige burgervader van Nederweert was al met pensioen en de nieuwe burgemeester mw. Birgit op de Laak moest nog beëdigd worden) bracht de gerestaureerde wieken in beweging. Dat wil zeggen: zette ze in z'n vrij, want de wind liet het in tegenstelling tot de regen vandaag afweten.

Alfons Bruekers presenteerde voor een groep geïnteresseerden het verhaal van de historie van de molen. De geschiedenis van een gebouw dat meer is dan een hoop stenen want het is een monument met een ziel, dankzij de vele actieve en betrokken molenvrijwilligers.



Donderdag 22 augustus 2019 | Archeologisch onderzoek

In augustus werd door middel van het aanleveren van historische informatie en daadwerkelijke deelname aan het graven medewerking verleend aan een archeologische opgraving op het binnenterrein 'Tempels' tussen de Onze Lieve Vrouwestraat en de Lemmenhoek in Ospel. Hoewel de verwachtingen hooggespannen waren, werden slechts weinig resten van oude bewoning gevonden.

<https://www.nederweert24.nl/2019/08/22/ospels-verleden-blootgelegd-fotos/>



Maandag 21 oktober 2019 | RABO-sponsoring

Maar liefst 114 Nederweertse verenigingen in gemeenschapshuis de Pinnenhof in Nederweert aanwezig voor de jaarlijkse uitreiking van de cheques van de Clubsupport actie van de Rabobank Weerterland & Cranendonck. Vereniging EHBO Nederweert kreeg een cheque van 1115,34 euro uitgereikt. Ook de kleinste vereniging van Nederweert werd naar voren gehaald. Stichting Geschiedschrijving Nederweert, zonder leden, kreeg van de bank een bedrag van 66,82 euro. Beide gebruiken het geld voor een doel dat de hele gemeenschap dient. Voor de Stichting is dat het digitaliseren van oude foto's en documenten.



Zaterdag 2 november 2019 | Excursie LGOG Sectie Monumenten

Uit alle delen van Limburg waren ze zaterdag naar Nederweert getogen: de leden van de Sectie Monumenten van het Koninklijk Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap. Zij kwamen voor een bijna dagvullende najaarsexcursie in en rondom de gerestaureerde St. Lambertustoren van Nederweert.

Lokale gastheer was Alfons Bruekers namens de SGN. De studiedag stond onder leiding van sectie-voorzitter mw. Joke Jongeling uit Weert. Het programma bestond uit een afwisseling van korte presentaties en mini-excursies. Koffie en vlaai en een goed verzorgde, uitgebreide lunch waren niet vergeten. De presentaties vonden plaats in restaurant Bi-j Siem. Daarna werd een bezoek gebracht aan enkele monumentale gebouwen in de Kerkstraat, waarbij de geheime schuurkerk uit de tijd van Napoleon weer een van de hoogtepunten was.



Terug Bi-j Siem volgde een presentatie over de boeiende geschiedenis van de St. Lambertustoren. Gevolgd door een buitenexcursie in en buiten de toren. Nu die toren langzamerhand niet langer meer door het immense steiger aan het zicht onttrokken is, valt op met welk vakmanschap en ambachtelijke restauratietechniek dit middeleeuwse

bouwwerk is geconserveerd. Een klim naar een van de spookachtige torenzolders gaf een zeldzaam beeld op het kasteelachtige binnenwerk van de toren met zijn meer dan twee meter dikke muren en tal van historische bouwsporen.

Dankzij de bereidwillige medewerking van het kerkbestuur konden de gasten ook worden rondgeleid in de kerk zelf. Daarbij werden de bezoekers ook geattendeerd op de prachtige 15^e-eeuwse koorbanken en natuurlijk het beroemde Clerinx-orgel dat momenteel wordt gerestaureerd en hopelijk volgende jaar weer in alle luister te bewonderen zal zijn. Daar kregen de monumentenliefhebbers ook de hint om vooral de financiële steun aan het orgelfonds niet te vergeten. Want de toren mag dan wel de meeste aandacht trekken; het orgel is eveneens een heel belangrijk element van ons monumentenbezit.

Na een geanimeerde nazit togen de deelnemers aan deze interessante studiedag, die duurde van 10.00-16.30 uur, weer huiswaarts.

Foto's: LGOG

Zaterdag 9 november 2019 | Expositie Grand Canal

De stichting was vertegenwoordigd bij de opening van de expositie 'Grand Canal, een kunstproject van Nederweertenaar Theo Derksen, Lilian Creemers en twee Chinese kunstenaars, in de paterskerk op de Biest in Weert. Centraal stond daar het Grand Canal du Nord, waar de Nederweertse Noordervaart de historische echo van is.

Zondag 24 november 2019 | Inwijding hagelkruis Roeven

Een prachtig herfstzonnetje, zo'n dertig belangstellenden, een emmer gewijd water en een prachtig gerestaureerd veldkruis. Dat waren de ingrediënten van een mooi initiatief van de buurtbewoners van Roeven. Het fraai gerestaureerde 'Hagelkruis' op de splitsing van Roeven en Roeventerschans werd weer officieel in gebruik genomen. En daar hoort een inzegening natuurlijk van oudsher ook bij.





Pater Jan Verboogen wees in zijn preek op de serieuze symboliek van het gerestaureerde kruis. De verticale armen vertegenwoordigen het religieuze aspect, de verbinding tussen hemel en aarde. Maar de horizontale armen van het kruis zijn zo aards als maar zijn kan en staan voor het verbindende element in de gemeenschap van Roeven. Dat laatste is actueler dan ooit. Voor die mooie woorden vormt niet alleen dit restauratieproject het bewijs maar was ook het slot van de bijeenkomst kenmerkend. Want na afloop van de wijding vond in de nabijgelegen boerderij van Eric en Dorettie van der Putten een gezellige nazit met koffie, vlaai en broodjes plaats. Daar werd weer druk gebroed op nieuwe initiatieven in de gemeenschap van Roeven. Want gelovig of niet, hagel of geen hagel, daar op Roeven zijn ze nog niet uitgebroed en dit initiatief gaat vast en zeker nog een vervolg krijgen... Vanuit de SGN was meegewerkt aan dit initiatief in de vorm van historisch onderzoek en publiciteit in diverse media.

<https://www.nederweert24.nl/2019/11/24/nooit-meer-hagel-of-storm-op-roeven/>

Zaterdag 30 november 2019 | Oplevering St. Lambertustoren

De officiële oplevering van de gerestaureerde St. Lambertustoren werd feestelijk omlijst met muziek, speeches en een officiële handeling. Die bestond uit de onthulling van een door Alfons Bruekers ontworpen gedenksteen in de zuidzijde van de kerktoren. Daarop afgebeeld staat een chronogram of jaartalvers dat herinnert aan de restauratie van 2019. De Romeinse lettercijfers uit het vers tellen samen op tot het jaartal 2019.

Naar oude middeleeuwse traditie had burgemeester Birgit op de Laak eerder al bij het aanbrengen van de gedenksteen onderin een muntstuk van de regerend vorst in de specie gedrukt. In dit geval een Nederlands twee-eurostuk.

Vanuit de Nederweeter bevolking wordt alom toegejuicht dat het in sommige kringen ontstane taboe om het voorvoegsel 'Sint' te gebruiken bij deze inscriptie werd doorbroken.

<https://www.nederweert24.nl/2019/11/30/lambertustoren-nederweert-in-ere-hersteld/>



Foto's: John Metselaars.

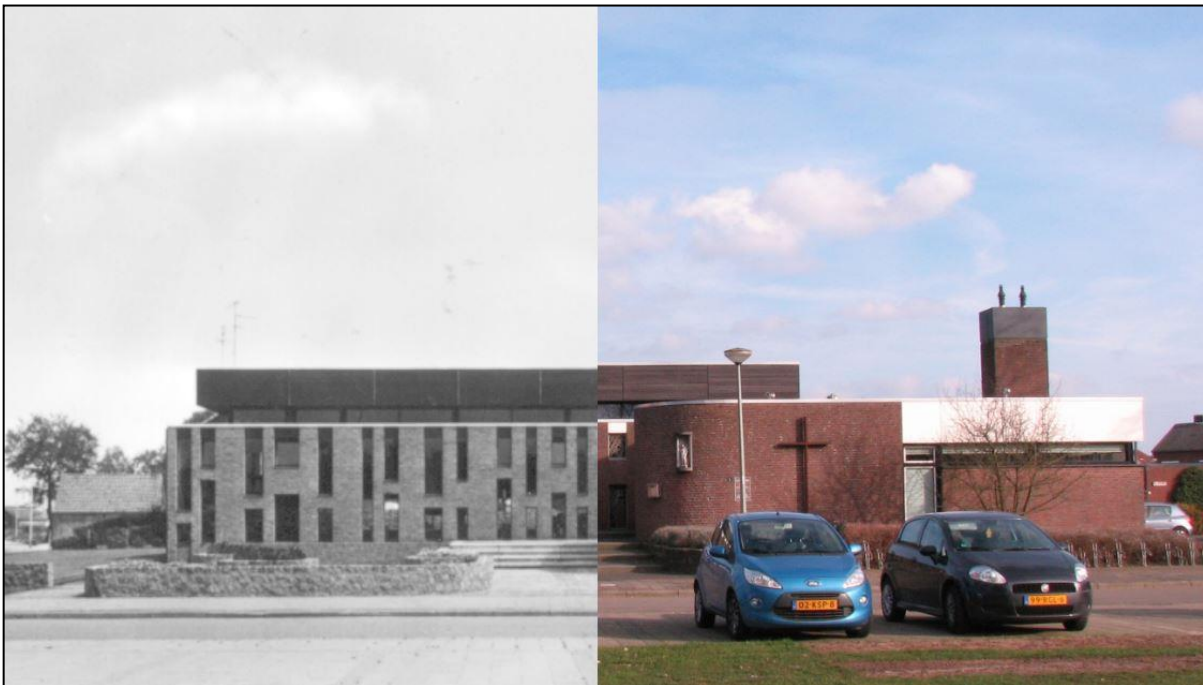
Overige projecten

Tijdreis-rubriek

Een van de meest gelezen uitingen van de SGN is de nieuwe rubriek op de website van Nederweert24. Onder de titel "Tijdreis: oud en nieuw" worden daar foto's getoond van veranderend Nederweert, aangevuld met populair-historische documentatie. Fotograaf Fon Frenken vervaardigt steeds de foto van de moderne situatie, die dan wordt aangevuld met historisch beeldmateriaal uit de collectie van SGN. Met een soort schuifje kan over de oude foto 'geswiped' worden zodat de moderne situatie zichtbaar wordt. De afleveringen worden zeer veel gedeeld via Facebook en LinkedIn.

In 2019 verschenen weer enkele afleveringen van deze rubriek.

<https://www.nederweert24.nl/2019/03/17/tijdreis-st-rochuskerk/>



Digitalisering archief van Nederweert, in Maastricht

Een bezoek aan het Regionaal Historisch Centrum Limburg (vroeger het 'Rijksarchief') in de prachtige Oude Minderbroederskerk in Maastricht is altijd interessant. Aldaar bevindt zich vele tientallen strekkende meters rekken met de documenten over de geschiedenis van Nederweert vanaf 1500. Een nog nauwelijks ontdekte schatkamer, en dat zal voorlopig ook wel zo blijven helaas, want de toestand van het archief is erbarmelijk. Dat ligt niet aan de goede zorgen van Maastricht (integendeel!) maar aan jarenlange verwaarlozing in de tijd toen het archief nog onder de hoede van de gemeente Nederweert bewaard werd in het oude gemeentehuis.

Het overgrote deel van de Nederweerder archiefstukken wordt anno 2019 niet meer ter inzage gegeven omdat ze destijds aangetast zijn door schimmel en zwam, en uit elkaar dreigen te vallen bij de kleinste aanraking. Op zich begrijpelijk, maar ook jammer omdat de

archiefinstellingen toch een zorgplicht en publieke taak hebben. Oók Nederweert, als oorspronkelijke 'archiefvormer' zoals dat zo mooi heet, zou daar haar verantwoordelijkheid in mogen nemen.

Maar nu is er goed nieuws voor de groeiende groep Nederweertenaren met interesse in lokale geschiedenis en heemkunde. Vanaf nu zijn 25.000 originele documenten uit de geschiedenis van Nederweert digitaal, dus via het internet, toegankelijk. Toegang tot zes eeuwen historie in slechts een paar muisklikken! Een enorme doorbraak, mede dankzij de lobby van de Stichting Geschiedschrijving Nederweert en vrijwilligers uit Weert die de scans hebben gemaakt.

<https://www.nederweert24.nl/2019/02/03/600-jaar-nederweert-in-een-paar-muisklikken/>

Advisering kanaalwerken en Noordervaart

De SGN is lid van een adviescommissie met vertegenwoordigers van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Provincie Limburg en de gemeente Nederweert. Die adviseert over het behoud en toeristische inbedding van de Noordervaart en de relictten van de Peel-Raamstelling uit de Tweede Wereldoorlog. Aanleiding zijn de plannen van Rijkswaterstaat om grootscheepse aanpassingen uit te voeren aan Sluis 15, en de waterhuishouding van de Nederweerder kanalen te gaan verbeteren.

Brandweerkazerne

Voor de inrichting van de nieuwe brandweerkazerne aan de Smisserstraat werd een historische brandweerfoto uit de collectie van SGN beschikbaar gesteld die wandversiering op een van de muren gaat verschijnen. De foto is van de hand van Sjef Kirkels, wiens grote negatievencollectie enkele jaren geleden door de stichting werd verworven.



Restauratiegeschenk gemeente

Op verzoek van de gemeente Nederweert werd medegewerkt aan de tekst van een folder bij een geschenk t.g.v. de voltooide restauratie van de St. Lambertuskerk. Uit gerecupereerd hout van de oude klokkenstoel van de toren waren stijlvolle schrijfpennen vervaardigd, die door de gemeente als relatiegeschenk zullen worden gebruikt. De bijdrage van de stichting ging over het aanleveren van de historische gegevens.

Planten en dieren

Medewerking verleend aan onderzoekers van de Radboud Universiteit Nijmegen en de Universiteit van Utrecht die bezig zijn met het opzetten van de ATHENA website, waar historische informatie over planten en dieren bij elkaar wordt gebracht. Deze informatie is vrij te gebruiken door onderzoekers en andere geïnteresseerden. <http://www.athena-research.org>. Eén groep van bronnen van informatie die daarbij worden ontsloten in ATHENA zijn (digitale) tijdschriften, nieuwsbrieven en jaarboeken van historische verenigingen. Ook dit type bronnen kan belangrijke historische informatie bevatten over planten en dieren in het verleden. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan over artikelen over jacht of visserij, landbouw of over het medicinale gebruik van (wilde) planten

Jubileum Merefeldia

Voor het jubileumboek van de jubilerende voetbalvereniging Merefeldia werden oude foto's uit het archief van de SGN aangeleverd, zoals de afgebeelde foto van de opening door kapelaan Janssens van het voetbalveld aan de Mgr. Kreijlmanstraat.



Werkgroep identiteit

De stichting is vertegenwoordigd in een werkgroep 'Identiteit Nederweert' onder auspiciën van het gemeentebestuur en met leden uit allerlei maatschappelijke geledingen. Daarin proberen we te komen tot een duiding van wat de Nederweerder identiteit precies bepaalt. Voor de leden van de werkgroep hield Alfons Bruekers een presentatie over hoe de identiteit van Nederweert en zijn inwoners in historisch perspectief kan worden gezet.

Kadasterproject ('Tijdmachine Nederweert')

Dit project (gestart in 1985) is gezien de grote omvang een meerjarenplan en behelst de ontwikkeling van een digitale database met de bewoningsgeschiedenis van ongeveer 1200 huizen, boerderijen en belangrijke percelen in Nederweert. Dit bestand beslaat een ononderbroken reeks gegevens van 1550-1990 (in sommige gevallen reeds vanaf 1475). Op basis van deze database kan men per gebouw of perceel een virtuele tijdreis maken langs bewoners en gebeurtenissen gedurende een periode van ruim vijf eeuwen. Vandaar de projectnaam "Tijdmachine Nederweert".

De database is gebaseerd op de herontdekte eerste kadastrale gegevens van 1811. In 2019 werden opnieuw grote vorderingen gemaakt. Inmiddels zijn vrijwel alle (ca. 12.000) onroerendgoed-transacties uit de periode 1550-1800 geïndexeerd en gekoppeld aan de kadastrale kaart van Nederweert. Ook werd het Nederweerder bevolkingsregister van 1950-1990 grotendeels gedigitaliseerd en – voor wat betreft de jongste gegevens binnen de grenzen van nieuwe privacywetgeving – gekoppeld aan de overzichtbestanden.

Ook alle notariële acten van Nederweert uit de periode 1725-1795 gekoppeld aan de kadastrale kaarten ('georefereren' noemt men dat).

Het doel is om al deze historische gegevens t.z.t. te ontsluiten via een website voor het grote publiek, waarbij aangesloten wordt op de recente landelijke ontwikkelingen op dit gebied. Tot het beschikbaar komen daarvan worden vragers en onderzoekers natuurlijk reeds bediend via facebook en de website van de SGN en via email. Hiervan wordt veelvuldig gebruik gemaakt. Het begrip 'Tijdmachine Nederweert' begint inmiddels een bekend fenomeen te worden.

Jeugdeducatie

Onderwijs

Enkele leerlingen en scholieren wisten ook in 2019 weer hun weg naar de SGN te vinden voor ondersteuning bij spreekbeurten en werkstukken. Met name de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog is momenteel een erg populair thema. Ook genealogie of stamboomkunde is een veelvoorkomend onderwerp.

Maandag 1 april 2019 | Citaverdeproject

Scholieren Citaverde proefden aan historie van Nederweert. Ongeveer 50 scholieren van de derde klas van Citaverde College Nederweert hadden een cultuurhistorische buitenactiviteit. Onder leiding van hun leerkracht mw. Rosien Schlangen verzorgde de SGN voor twee groepen leerlingen een speciale les. Een bezoekje aan de geheime schuilkerk in de Kerkstraat, het monument van Merie-Ketrien, de geschiedenis van rijksmonument 'Siem', de restauratie van de St. Lambertustoren, het cachot van het oude raadhuis en de herontdekte waterput op het kerkplein. Dat waren de ingrediënten. Voor menige leerling een eye-opener en gelukkig voldoende interessant om ook kortere spanningsbogen te overbruggen.



Over SGN

Doelstelling

De Stichting Geschiedschrijving Nederweert (opgericht in 1985) heeft als doelstelling het stimuleren van de belangstelling voor heemkunde, cultuur- en streekgeschiedenis onder een breed publiek. Zij doet dat door middel van boekuitgaven (serie “Nederweerts Verleden”; deel 9 verscheen in 2014), ontsluiting van archiefbronnen en openbaarmaking daarvan via internet), historische artikelenreeks in het Weekblad voor Nederweert, monumentenexcursies door het oude centrum van Nederweert, educatieprojecten voor basisscholen, vraag- en antwoordloket voor amateur-genealogen, het verzorgen van lezingen en het beheren van een documentatiecollectie (documenten, archieven, meer dan 100.000 foto's en dia's) over Nederweert in de periode 1800-heden.

Organisatie

De SGN is een stichting en heeft een statutair kernbestuur van drie leden. Voor haar activiteiten leunt de SGN op vrijwilligers. Zij ondersteunen het bestuur en helpen bij diverse activiteiten zoals het organiseren van de excursies, beheer van de website, verzamelen van bidprentjes en, op projectbasis, bij het fotoboek Kirkels en het kadasterproject.

Financiering

De SGN ontvangt geen subsidies van de (gemeentelijke) overheid. De bestuurders en vrijwilligers ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden. In 2019 werden de activiteiten van de stichting gesteund door de RABO Weerterland Sponsoractie.

Contact opnemen?

Via email: contact@nederweertsverleden.nl

Alfons Bruekers